

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 219/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. P. P., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. K. M. P., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. februára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. P. P. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. mája 2011 doručená sťažnosť JUDr. P. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

sp. zn. 5 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. februára 2011 (ďalej len „uznesenie NS SR“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že: „Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20 C/116/2005-408 z 12. 05. 2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co/195/2009 z 27. 10. 2009 boli žalovaní Krajské riaditeľstvo PZ SR Banská Bystrica a Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici zaviazaní zaplatiť JUDr. P. P. (ďalej len sťažovateľ) každý, náhradu nemajetkovej ujmy 4.979,09,- EUR .

Ďalším uznesením Okresného súdu Banská Bystrica z 29. 01. 2010 č. k. 20 C/116/2005-499 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. 04. 2010 č. k. 17 Co/63/2010-545 boli žalovaní zaviazaní k náhrade trov konania.

Na podklade mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len odporca) uznesením sp. zn. 5 MCdo/7/2010, 5 MCdo/18/2010 z 23. 02. 2011 (doručené právnej zástupkyňi sťažovateľa 03. 03. 2011) zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. 10. 2009 č. k. 17 Co/195/2009-464 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. 04. 2010 č. k. 17 Co/63/2010-545.“.

3. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd „sa úplne odchyľil od záverov súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu. Rozhodnutie... je svojvoľné, neudržateľné, ústavne nekonformné, pretože sa odchyľuje od znenia príslušných ustanovení zákona tak, že zásadne popiera ich význam a účel. Bolo prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie popiera účel predmetu ochrany osobnostných práv ústavne nekonformným spôsobom. Popiera primárny význam osobnostných práv v rozpore s ust. § 1 ods. 1 Obč. zák.“.

4. Sťažovateľ uviedol, že „V týchto okolnostiach vidí... porušenie ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu priznaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné právo sťažovateľa... na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... rozhodnutím Najvyššieho súdu... sp. zn. 5 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. 02. 2011 porušené bolo.

2/ Uznesenie Najvyššieho súdu... sp. zn. 5 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. 02. 2011 sa zrušuje a prikazuje sa mu vo veci znovu konať.

3/ JUDr. P. P. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 3.000,- EUR...

4/ Najvyšší súd... je povinný... nahradiť trovy konania sťažovateľovi...“

6. Sťažovateľ ako dôkazný materiál pripojil k sťažnosti namietané uznesenie NS SR.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu („*spravodlivý proces*“) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 8 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. februára 2011 (pozri body 4 a 5), ktorému vytýka, že je „*svojvoľné, neudržateľné, ústavne nekonformné..., popiera účel ochrany osobnostných práv... popiera primárny význam osobnostných práv...*“ (pozri bod 3).

10. Ústavný súd zdôrazňuje, že princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri bod 7) znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

11. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa

čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

12. Z výroku uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. februára 2011 vyplýva, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sa konanie o nároku sťažovateľa (bod 2) neskončilo:

„Najvyšší súd... v právnej veci žalobcu JUDr. P. P... proti žalovaným... o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20 C 116/2005, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. októbra 2009, sp. zn. 17 Co 195/2009 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. apríla 2010, č. k. 17 Co 63/2010-545, takto rozhodol:

Najvyšší súd... rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. októbra 2009, č. k. 17 Co 195/2009-464 v napadnutom potvrdzujúcom výroku týkajúcom sa žalovaných 1/ a 4/ zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. apríla 2010, č. k. 17 Co 63/2010-545, vo výrokoch týkajúcich sa povinnosti žalovaných 1/ a 4/ zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.“

13. Ústavný súd konštatuje, že napadnutým uznesením sp. zn. 5 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 *„Najvyšší súd... ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O. s. p.) na dovolacom súde v lehote jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 243g O. s. p.) proti rozhodnutiam, ktoré môže napadnúť*

týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnutý rozsudok a uznesenie odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 1 O. s. p.), v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.“.

14. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu (pozri body 3 a 9) ako dovolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na sťažovateľom tvrdené porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľovi poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľ bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred krajským súdom uplatniť ochranu označeného práva aj svoju argumentáciu týkajúcu skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany tohto práva, ktorého porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu druhostupňového konania na krajskom súde, ktorý bude vo veci opätovne konať v súlade s názorom dovolacieho súdu.

15. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, čo je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu na preskúmanie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 23. februára 2011. Sťažovateľ bude mať/má možnosť uplatniť ochranu svojich práv v konaní pred krajským súdom. Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

16. Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 M Cdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. februára 2011 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje („*dospel k záveru*“), že mimoriadnym dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu „*spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]*. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené svojím uznesením zrušil

rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie (243b ods. 2 O. s. p.). Zároveň zrušil aj uznesenie odvolacieho súdu, obsahom ktorého boli súvisiace výroky o trovách konania týkajúce sa žalovaných 1/ a 4/“.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd ešte poznamenáva, že sťažovateľom spochybňovaný právny názor najvyššieho súdu o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jeden z prostriedkov ochrany práva na ochranu osobnosti podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanoveniami § 13 ods. 2 a 3 tohto zákonníka (ktorý je v rozpore s právnym názorom sťažovateľa: „... *napriek nepremlčateľnosti a neprekludovateľnosti nemajetkových nárokov vyplývajúcich z ochrany všeobecného osobnostného práva... Ak by aj prichádzalo do úvahy priznanie premlčania... čo sťažovateľ... nepripúšťa.*“) nie je v posudzovanom dovolacom rozhodnutí (uznesenie sp. zn. 5 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. februára 2011) ojedinelým právnym záverom najvyššieho súdu, ale je právnym názorom bežne sa vyskytujúcim v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu (napr. rozsudok sp. zn. 5 Cdo 278/2007 z 25. septembra 2008, uznesenie sp. zn. 5 Cdo 265/2009 zo 17. februára 2011 a pod.).

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

19. Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudca Milan L'alík.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011